

Auustatud ametiwennad!

Dma endiste teatelehtede täienduseks on minul auu Teile järgmist teatada: Nagu minewast trükitud teatelehest näete, olen ma meie kõnesolewa raamatu „Wiinapõletuse“*) hinda märksalt alandanud — **4 rubla** pääle; ettetellimiste arwu kaswamisega wõib seegi hind weel alaneda ja nimelt järgmiselt: tõuseb ettetellimiste arw 400 eksemplari pääle, siis saab raamatu hind **3 rubla 75 kop.** olema, 450 eks. ja päält selle tellimiste korral jääb aga raamatu kindlaks hinnaks **3 rubla 50 kop.**, mida wiimast (**3 rubla 50 kop.**) mulle ettetellimise kindlustamiseks ära saata tuleb, aga puudu jääw summa, kuni $1\frac{1}{2}$ (**50 kop.**) rublani, wõib posti pääl raamatu käftesaamise puhul ära maksta — käesolewa aasta detsembri-kuu sees.

Ei olé põhjust arwata, et „Wiinapõletuse“ hind **3 rubla 50 kop.** pääle ei alaneks, sest et tal herda on läinud kõige raskemal silmapilgul üle 350 eksemplari ettetellimisi leida, kuna nüüd ta hind märksalt alandatud on.

Selles kindlas arwamises, et „Wiinapõletus“ oma 500 eksemplari jaoks sõpru leiab, olen trükikodadega tema kirjastuse eelarwe pärast kirjasid juba wahetanud ja otsusele jõudnud, et see **1400—1500 rubla** maksma läheb, aga mitte, nagu enne arwatud, **2000—2200 rubla**. See eksitus tuli sellest, et ma piltide kujulõiked arwasin palju kallimaks minewat, kui nad tõepoolest lähewad.

Need, kes mulle **5 rubla** sisse maksiwad, saawad posti-feeel $1\frac{1}{2}$ **rubla** tagasi, kus juures postikulud minu kanda jääwad.

Finna alandamise pääle waatamata saab „Wiinapõletus“ kõik teatelehtedes öeldud lubadused auusasti täitma ja pääle selle 20—30 pilti enesesse rohkem mahutama, kui lubatud on; ühtlasi saab raamat ka juhatusst pakkuma piiritusepuhastamise — rektifikationi — üle.

Tahes ehk tahtmata tulewad meile küsimised ette, millest mitte waikides mööda minna ei wõi: Kas „Wiinapõletuse“ praegune hind ikkagi weel kõrge ei ole? Kas ei ole raamatu lubatud sisu wäärtus mitte kõlu ja pahn?

Nende küsimiste pääle püüame endale wastust leida, mis päris erapooletut laadi on.

Wõtame endile mõned Wenemaal ilmunud „Wiinapõletuse“ sisulised raamatud ette ja silmitseme nende hinda, siis leiame: 1) et W. Linkgreimi „Tegelik juhataja wiinapõletuses“ 172 lehekülge maksawad **5 rubla**; 2) А. А. Tuschi „Краткое руководство къ контролю и учету винокуреннаго производства“ 94 lhk. — $1\frac{1}{2}$ **rubla**; 3) А. Esmanni „Практическое руководство въ винокурени“ 112 lhk. — **2 rubla**; 4) „Der kleine Maercker“ 281 lhk. —

*) „Wiinapõletus“ on meie ilmuwa raamatu nimi, mida ta enam ei häbene esitelemast, sest et ta ilmumise wõimalus nüüd ta sõprade poolst kindlustatud on.

2 rubla 25 kop. ja 5) Mikulino-Gorodishtes Wenekeeles wäljaantawa Maerckeri ja Delbrücki „Руководство къ винокуренному производству“, mis umbes 800 lhk. paks saab, maksab etfettelijatel **10 rubla**. Nende hindade järel, kui meie paberi hädäuse, piltide rohkuse ja iluköite juurde arwame, kerkib meie „Wiinapöletuse“ hind **6—18 rubla** pääle.

Erapöletusele truuiks jäädes ei tarwitse meie „Wiinapöletus“ oma sõprade poole minna, sest et need ehk räägiwad „suu järele“, waid otse waenlaste — tagurlaste*) leeri, ja kui sääl ju sõnake raamatusse mahufatawa materjali wäärtuse kohta hää poole kaldub, siis peab kindlasti uskuma, et see nii on.

„Nii, nagu ma ise töötan“, kirjutab mulle üks „Wiinapöletuse“ tähtsamatest wastastest, „ja teised minu tuttawad, ei ole minul selles ametis peaaegu mitte midagi enam õppida: ma olen Teie poolt nimetatud teadusemeeste tööd läbi lugenud...“ seletab tagurlane edasi ja jõuab pika targutamise järel lõpuotsusele, mis üsna hiilgawat kuube kannab — ärakäärimise järele maisi meskides 0% ja kartohwlite meskides 0,2% olla harilikult suhkruat järele (aga kui palju haput juurde kaswab, ei ole äeldud).

Nii siis minu poolt nimetatud teadusemeeste tööde paljas läbilugemine on meie tagurlasele nii tulusat juhatus andnud, et temal selles ametis enam „peaaegu midagi“ õppida ei ole. On's siis meie raamatu „Wiinapöletuse“ sisu wäärtus kõlu ja pahna alla takseeritud? Ei.

Tagurlane targutab edasi ja seletab, et seda raamatut ei maksa Eesti keeles wälja anda — nende kildkond ei saada raamatut mitte ostma jne.

„Wiinapöletusel“ pole kolikambri asju meeldegi tulnud, kuid seda peab tunnistama, et nad ikka weel alal on ja oma mõju alalhoidlust kaitsta mõistawad.

Lõpuks palun kõiki ametiwendid, kes minuga ju kirjawahetuses seisawad, oma elukoha muutmise puhul mulle uut adressi postkaardi läbi featada. Ühflasi annan ka oma adressi: чр. почт. отд. Гремячее, Орловск. губ., винокуру А. О. Нейфельдтъ.

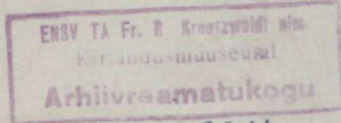
*) Need on sellest ajast pärit, kelle nimedgi wabriku-kolikambri tolmu all ammu kõdunemas — oberbrennerid ehk Saksa wiinapruulid.

Teid terwitades jään lahket wastust ootama

Teie

А. О. Нейфельдт.

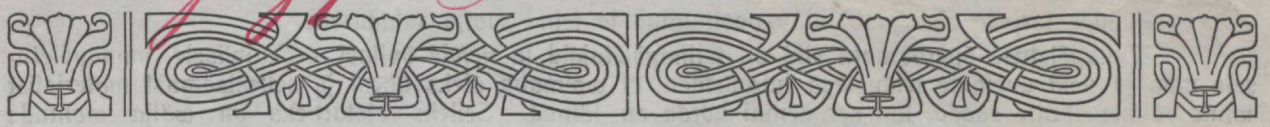
Mai-kuu 18. päewal 1905. a.

C 6064

Wencker'sche Buchdruckerei.
D. Koppe, 26. August 1905. za № 213.

Zeitungsdienst

Auustatud ametiwennad!

itmed meie laialisema silmaringiga ametiwendadest — nagu Teiegi — tunnawad selgesti ära, et meie wiinapõletus teaduses praegugi säälsamas seisab, kuhu ta ju aasta-kümne eest jõudis; aga wõõrsil, iseäranis Saksamaal, on ta just wiimasel aasta-kümnel Kalewipoja sammudega edasi astunud ja meid enesest kaugele maha jätnud.

Sellepärast on siis mõned mulle soowi awaldanud, et ma enda pääle wõtaksin, niisuguse täieliku **wiinapõletuse õperaamatu** kokkuseadmise ja wäljaandmise, mis teorefikas ja praktikas meid eeskujulisele wiinapõletusele juhiks.

Nendele ametiwennalikkudele soowidele olen ma osalt ju wastu astunud: enam pool on kõnesolewast õperaamatust käsikirjana walmis ja mis weel puudub, saan 1. juuliks s. a. juurde jätkama.

Et niisuguse õperaamatu kokkuseadmine ja wäljaandmine, mis oma tuuma kui koore poolst wõõrakeeltes ilmunud wägilastega wõistelda suudaks, oma jagu waewa ja kulu nõuab, on igal ühel selge.

Esimese takistuse — waewa — wiin ma, enda pääle julge olles, õnnelikule lõpule; aga teise — kulu — pean etfetellimiste hoolde jätma, sest et ühegi teadusliku raamatu sisu pole põnewa jutu ega libeda romani sarnane, mis tuhandeid ostjaid enda järele raamatukauplustesse meelitawad ja awatlewad ja niowiisi wõimalikuks teewad, et nende hind esimese raamatu hinnast 10 korda odawam on, millest meie wiinapõletuse õperaamat unistadagi ei wõi.

Lootes, et ka Teie üks nendest ärksamatest ametiwendadest olete, kes edu poole püüab, ja wiimase takistuse kõrwalesaamiseks kõnesolewa õperaamatu etfetellijate arwusse ise ees astub ja oma õpilasi ja tuttawaid ametiwendi kaasa toob, tutwustan Teid selle õperaamatu ilmunisega weel lähemalt:

Raamatu sisu saab ilukõites 600—650 kirjufusepaberil peenikeselt trükitud suurt lehekülge paks ja sisaldab endas kokku üle saja trüki- ja õliwärawi-pildi, mis raamatu sisu ainelist kui waimlist wäärtust sedawõrd tõstawad, et annawad sellele, kes täienenud wiinapõletust ära õppida soowib, wõimalust seda ise, ilma feiste abita, korda saata.

Ehk küll nende hulga piltide jaoks kujulõiked õperaamatu hinna 2—3 korda kallimaks aja-wad, kui see ilma piltideta trükkimisega läheks, ei arwa ma siiski tarwilise olewat, pilt raamatust wälja jätta: 1) et wiinapõletuse õperaamatu sisust arusaamine selle läbi tumestatud saaks; 2) et wiinapõletuse õperaamat seda kõike, mis üksigi selle sihiline õpekursus senini ainult killukestena pakkunud on, ehk weel pakkuda suudab, endas terwelt sisaldab, selle pääle waatamata, et tema hind kursusest osawõtmise kuludest igate pidi 10—20 korda odawam saab olema, ja 3) et Eesti wiinapõletuse õperaamatu hind ei kerki 2³ osagi nii kõrgele, nagu tema sarnaste wõõrakeeltes ilmunud raamatute hinnad on. Nii siis ei maksa wõõrastada, kui lausa wälja ütlen:

Tõuseb etfetellimiste arw 300 eksemplari pääle, saab õperaamatu hind olema 8 rubla, 350 eks. pääle — 7 rubla, 400 eks. pääle — 6 rubla, 450 eks. pääle ja päält selle jääb raamatu hinnaks ainult 5 rubla, mida wiimast — wiit rubla — mulle etfetellimise kindlustamiseks ära tuleb saata, aga puudu jääwat summat kuni 3 rublani maksate posti pääl õperaamatu kättesaamise puhul — käesolewa aasta detsembrikuu sees.

Igat etfetellimise kättesaamist teadustan postkaardiga, mis ühtlasi raha wastuwõtmise kwiitungi aset täidab.

Ei ole 1. juuliks s. a. tarwiline arw etfetellimisi leidunud, saab igaüks etfetellijatest oma sisse-maksu posti kaudu tagasi ja wiinapõletuse õperaamat jääb ilmumata.

Wiinapõletuse õperaamatut trükitakse ainult etfetellijate jaoks ja järeltrüki keeld saab seaduse läbi kaitsstud.

Igal etfetellijal on õigus mulle ette panna, et ta ühe ehk teise asja kohta, mis teda wiinapõletuses iseäranis huwitab, õperaamatust tarwilist seletust leiaks, mida õperaamat oma poolt wõimalikult selgesti täidab.

Kõikide kirjade sisu jääb minu poolt minu ja tema saatja saladuseks.

Wiinapõletuse õperaamatu siht on wiinapõletajaid ja nende õpilasi eeskujulisele wiinapõletusele wiia ja neid uuemate leidustega tutvustada, et võimalik oleks ühest ja sellest samast materjalist wiina rohkem kätte saada, kui see senini korda on läinud. Selleks otstarbeks on välja walitud: Prohw. Maerceri, Dr. Delbrücki, Dr. Saare, Dr. Mori, Dr. Lange, Dr. Fotti, Dr. Weinbergi, insener Raaki, Dr. Remi, Ranunnikowi, Franke, Schusteri ja paljude teiste kuulsamate teadusemeeste ja õpetlaste kirjatööd ja juhatused, mis kokkupõimitult meile sisurikka wiinapõletuse õperaamatu annawad.

Enne trükkida andmist palutakse mõnda Eesti keeleteadlast ehk osawat kirjanikku käsi-kirja läbi waadata, et Eesti wiinapõletuse õperaamat oma keeleiluduses enda teaduse tuuma ja wäljamine koore kõrgusel seisaks.

Pagu mõõda minnes nimetan siin weel lühidalt, et asja- ja ajakohaste õpeainete seas kõnesolewast raamatust põhjaliku juhatuset leiata: kõige uuemast kraadimise-wiisist, millel meie igapäewases töös tõesti tululikud tagajärjed on; eelarwete tabelite tarwitamisest, mida raamatus 40 ümber saab olema ja wiinapõletajale kui peegli päält näitawad, kui palju alkoholi äraprugiwast materjalist peab praktilisest kui ka teorefikalisest küljest waadates saama, kus kohal ja missugused wead tööle sisse tehtud ja need annawad wiinapõletajale võimalust, tema ja wiinawabriku omaniku wahel mõtete lahku-minemist ära hoida ja asja tõsise seisukorra üle waljut ülewaatust pidada; meie hariliku kaaluga kartohwli-tärklise protsendi kättesaamise võimalusest; linnaste leotamise ja kastmise, segutõrre (klopitõrre) ja muude otstarbete jaoks kahjulikkudest pisielukatest wee kergel wiisil puhastamisest; linnaste leotamisekasti, pärmipüftide, entse, kääritõrte ja teiste nõuude õõnsuse suuruse pange arwu pääle wäljarehkendamisest, ilma et pangega ehk muu riistaga weft mõõta pruugiks; aurukatlate, masinate, pumpade j. n. e. tööjõuu wäljaarwamisest; suurendamise-klaasi tähtsusest ja tarwitamisest wiinapõletuses; praegu igalpool tarwitusel olewate linnaste leotamisekestide, pärimi-emanõuude wale-ehituse wiisist ja selle parandamisest; linnastekeldri ruumi suurendamise võimalusest, ilma et keldrile uut jagu juurde ehitada tarwis oleks; linnaste leotamisest ja kaswatamisest lubja ja weewlihapu kaitsel, et nad hallitama ei läheks ega enestes kahjulikka pisielukaid ei pesitaks; maisi, nisu, ruki, odra, kaera, hirse kiirkeetmise kui ka nende kõigi wiljade üksteisega ja kartohwlitega segamini keetmise võimalusest; jahudest, tärklisest, suhkrust, puu-purust, turbast, samblast, suhkrunaerisest, suhkrupärasest ja mitmest muust ainest wiinapõletamisest; amylo (Jaapani pärimi) abil — ilma linnasteta — kliistri suhkurdamisest ja käärimapanemisest; kultur-pärmide ja kultur-piimahappude kui ka kunsthappude sigitamisest, nende pruukimisest ja tulust; meie presspärimi kunstpärmiks ümbermuutmise võimalusest ja selle tululikust tagajärjest; lahutusteadusest, millega meie uuema aja wiinapõletaja, kui ta oma amefinime kõrgusel tahab seista, fingimata tuffaw peab olema ja paljudest teistest enam ehk vähem tähtsatest asjadest, mida kõiki siin üleslugeda liig pikale wiiks.

Wiinapõletaja päewaraamatu ja aksiisi poolt nõuetawate wiinaraamatute wormid ja juhatus nende pidamise üle, ning need aksiisi-seaduse paragrahwid, mis wiinapõletajasse puutuwad, leiawad wiinapõletuse õperaamatus oma jagu ruumi.

Et wiinapõletuse õperaamat kuu aja sees ju pääle 150 ettetellimist on leidnud, siis annab see meile küll selget tunnistust, kui tarwilik Eesti wiinapõletuse õperaamatu ilmumine on, kuid ma ei leia võimalust, raamatut rohkem trükkida kui just ettetellijate jaoks, sest et ta nende toetusel saab kirjastatud. Sellepärast siis palun: **mitte tähelepanemata jätta, et 1. juulil s. a. ettetellimiste täht-aeg ära lõpeb.**

Selle kirja sisuga palun Teid oma tuffawaid amefiwendasid tutvustada.

Minu liht- ja rahakirjade adress: **Чр. почт.-тел. отд. Покровское, Тверск. г., винокуру А. О. Нейфельдт.**

Teid südamest terwitades jään lahket wastust ootama

Номоселjes, aprillil 1905.

Teie **А. О. Нейфельдт.**

pd.